

Nr 27

Av herr Nihlfors m. fl., om rätt för lokal skattemyndighet att rätta uppenbara felaktigheter i av taxeringsnämnd åsatta taxeringar.

I samband med 1956 års taxeringsreform har tillskapats en möjlighet för ordförande i prövningsnämnd att ensam avgöra vissa mål. Denna grupp omfattar enligt 87 § taxeringsförordningen dels rättelse av uppenbara felaktigheter, dels över huvud taget mål, som icke är av tvistig natur, dvs. sådana där parterna är ense. Bestämmelsen syftar till att främja snabba rättelsebeslut genom enklast möjliga handläggning. En annan anvisad utväg — att låta taxeringsnämnden själv rätta ett en gång fattat beslut — befanns däremot icke lämplig med tanke på kompetenskonflikter.

Det kan emellertid på goda grunder ifrågasättas, om bestämmelsen någonsin kommer att få den praktiska betydelse, som man eftersträvat, nämligen en förenkling för allmänheten och en avlastning för prövningsnämnden. Orsaken härtill är bl. a., att bestämmelsen är så konstruerad, att taxeringsintendenten ofrivilligt tvingas motverka dess syfte att uppnå snabba rättelser, enär denne givetvis icke kan underlåta att beträffande löpande års taxering granska taxeringen i dess helhet; alltså även ur andra synpunkter än med avseende på den påvisade uppenbara felaktigheten. Resultatet måste bli, att det av lagstiftaren åsyftade snabba rättelsebeslutet i praktiken icke blir den förmån för den skattskyldige, som man tänkt sig.

Frågan borde därför lösas efter andra riktlinjer. Det synes ligga närmast till hands att i vissa avseenden överflytta nyssnämnda befogenhet för ordföranden i prövningsnämnden till lokal skattemyndighet. För att uppnå åsyftat resultat skulle formella besvär ej erfordras. Det synes räcka med att bereda lokal skattemyndighet möjlighet att rätta uppenbara felaktigheter, då sådana efter anmälan av part eller på annat sätt kommer till hans kännedom.

Erfarenheten visar att taxeringssektionerna under en följd av år varit så hårt arbetstygda, att taxeringsintendenten i mycket stor utsträckning måst anlita utvägen att reservationsvis hålla sin talan öppen, vilket haft till följd att bland annat återbetalningar av preliminär skatt avsevärt fördröjts för ett icke obetydligt antal skattskyldiga. Det måste antagas, att taxeringsintendenten beträffande den nya gruppen av taxeringsärenden, som handlägges av prövningsnämndens ordförande, kommer att tvingas in i en liknande uppskovssituation, som innerst beror på själva regelsystemet. Ordföranden i

prövningsnämnden skall nämligen avgöra ärendet å nämndens vägnar, varigenom taxeringen i sin helhet kan vinna laga kraft.

Ur såväl taxerings- som uppbördssynpunkt infaller den viktigaste tidsperioden för den grupp ärenden det här gäller under tiden december—februari. I anslutning till slutavräkningen mellan preliminär och slutlig skatt och debetsedlarnas utsändande upptäckes oftast felaktigheterna. Det gäller därför att skapa en ordning, som möjliggör rättelse av taxeringen i så god tid att nya debetsedlar hinner utsändas, innan arbetsgivare skall börja verkställa skatteavdrag för kvarstående skatt eller egen företagare har att erlagga sådan skatt vid uppbördsterminen i mars månad.

Fördelen med en dylik ändring av reglerna synes främst vara att den mera direkt tillgodoser syftet att med minsta möjliga omgång undanröja uppenbara felaktigheter. Taxeringsintendentens och prövningsnämndens befogenheter lämnas i huvudsak orubbade; prövningsnämndens arbete kan — även för ordförandens vidkommande — inriktas på tvistiga skattemål. Taxeringsintendentens partsintresse kan tillgodoses genom att han tillerkännes rätt att överklaga lokal skattemyndighets beslut.

Förslaget innebär att lokal skattemyndighet inkopplas på taxeringsuppgifter i högre grad än för närvarande. En sådan utveckling mot ökad medverkan av de lokala skattemyndigheterna synes önskvärd redan på grund av det nära sambandet mellan taxering och uppbörd och står i överensstämmelse med grunderna för 1956 års riksdagsbeslut.

Ur trängre administrativ synpunkt kan framhållas att även den omständigheten att taxeringsmaterialet eller huvuddelen därav i fortsättningen torde komma att förvaras hos lokal skattemyndighet talar för att det blir denna myndighet som först får kännedom om felaktigheterna. Om man vill garantera en snabb handläggning, bör det vara tämligen självklart att om möjligt utnyttja samma myndighet som rättelseinstans. Vidare kan anföras att den nu ifrågasatta ordningen för rättelse av misstagstaxeringar nära ansluter sig till sättet för rättelse av fel, som förelupit vid debiteringen av skatt. Enligt 84 § uppbördsförordningen beslutar nämligen den lokala skattemyndigheten om ändring av feldebiteringar. Över myndighetens beslut i debiteringsärendet kan visserligen besvär anföras hos länsstyrelsen, men erfarenheten har visat, att så sker i ytterst ringa omfattning. Det finnes anledning antaga, att rättelse av misstagstaxeringar genom den lokala skattemyndighetens försorg kommer att fungera lika smidigt till gagn för såväl det allmänna som den skattskyldige.

Mot fördelarna kan möjligen påvisas vissa nackdelar. En sådan nackdel kan vara att instansordningen genombrytes och att kompetenskonflikter därigenom uppkommer. Det synes emellertid föra för långt att påstå, att sådana nackdelar skulle vara ett avgörande hinder för en regel av den föreslagna innebörden. Genom ett smidigt underrättelsesystem kan kompetens-

fördelningen mellan lokal skattemyndighet och länsstyrelse säkerligen ordnas på ett tillfredsställande sätt. Bestämmelser härom kan utfärdas i gällande taxeringskungörelse (SFS 1957: 513).

Författningsenligt synes de föreslagna ändringarna vara föga komplicerade.

I 87 § taxeringsförordningen uteslutes orden »som allenast avser rättelse av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende». Omedelbart efter 76 § i samma förordning tillfogas en ny paragraf benämnd 76 a av följande lydelse:

»Taxering må såvitt angår allenast rättelse av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende upptagas till prövning av lokal skattemyndighet intill utgången av fem år efter taxeringsåret. Hava besvär anförts rörande viss taxering hos prövningsnämnd, må dock taxeringen av lokal skattemyndighet upptagas till handläggning endast efter förordnande av prövningsnämnden. Besvär över lokal skattemyndighets beslut må endast anföras i samband med besvär över taxeringen i övrigt.»

Under åberopande av vad här ovan anförts hemställs,

att riksdagen beslutar sådan ändring som ovan angivits av taxeringsförordningen av innebörd att lokal skattemyndighet tillerkännes befogenhet att rätta uppenbara felaktigheter i av taxeringsnämnd åsatta taxeringar samt att vederbörande utskott upprättar förslag till erforderlig författningstext.

Stockholm den 16 januari 1958

Folke Nihlfors

Ivar Jansson
Kalix

Axel Rubbestad

Sven Svensson
i Krokstorp